

Compost: het overwegen waard om je bodemkwaliteit op te krikken

Op 21 december 2021 organiseerde B3W, de Begeleidingsdienst voor een Betere Bodem- en Waterkwaliteit, een thematisch uitwisselingsmoment over compost bij Michel Hendrickx in Linter. We wisselden er ervaringen en opinies uit over de goede toepassing van compost. Compost kan verschillende voordelen bieden voor je bedrijf. Het is een bodemverbeteraar en brengt veel koolstof aan in verhouding met fosfor, maar compost biedt ook andere voordelen.

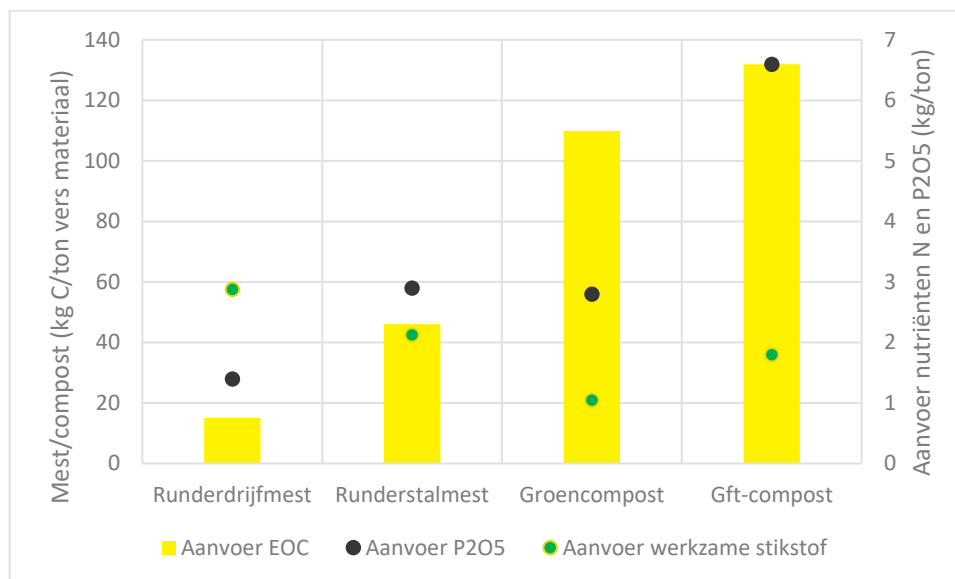

Bodem organische stof opbouwen is een werk van lange adem en het vraagt soms heel wat puzzelwerk om het in te passen op je bedrijf. Nochtans zijn er heel wat voordelen verbonden aan een organische stofgehalte binnen de streefzone. Door klimaatverandering wordt een goede bodemkwaliteit bovendien steeds belangrijker. Michel zet daarom sinds enkele jaren in op compost om het koolstofgehalte op peil te houden. “Compost is geen wondermiddel, maar het kan je bodemkwaliteit behoorlijk efficiënt verbeteren”, geeft hij tijdens de bijeenkomst aan collega’s mee.

Mogelijkheden binnen de geldende wetgeving

Organische stof opbouwen in je bodem is essentieel om deze gezond te houden. Het zorgt voor een betere sponswerking waardoor je gewas resistenter wordt tegen extreme droogte of extreme regenval. Een organisch stofgehalte binnen de streefzone zorgt ook voor een rijker bodemleven, waardoor onder andere je bodemstructuur erop vooruitgaat. Organische stof opbouwen is echter geen makkelijk werkje dat je op korte termijn klaart. Het vraagt een doorgedreven investering in je bodem en het duurt een tijdje voor je resultaat ziet, het is immers een traag proces. Bovendien bevat de traditionele organische bemesting zoals stalmest heel wat fosfor. Die beperkt de aanvoer van organisch materiaal in de bedrijfsvoering van landbouwers. Aanwezige landbouwers stippen op het uitwisselingsmoment de beperking op fosfor dan ook aan als een belangrijke hinderpaal om meer aan bodemkwaliteit te werken.

Compost biedt enkele voordelen ten opzichte van de klassieke organische bemesting. Zo is compost zeer efficiënt om duurzaam koolstof vast te leggen in de bodem: het blinkt uit in de aanbreng van effectieve organische koolstof. Dat is de hoeveelheid organisch materiaal dat 1 jaar na toediening nog niet werd afgebroken en dus bijdraagt aan de opbouw van organische stof in de bodem. Figuur 1 toont hoeveel meer effectieve organische koolstof groencompost kan aanbrengen in vergelijking met stalmest en runderdrijfmest. Bovendien bevat compost relatief minder fosfor voor elke EOC die je aanlevert. Hierdoor kan compost het knelpunt van de beperkte afzetruimte voor fosfor deels omzeilen.

Figuur 1: Aanlevering van effectieve organische koolstof, fosfaat en werkzame stikstof uit runderdrijfmest, runderstalmest, groencompost en GFT-compost (bron: Vlaanderen.be)

Meer dan alleen een koolstofbron

Compost is niet alleen een goede koolstofbron, het is een bodemverbeteraar die je bodem heel wat kan bieden. Zo bevat compost heel wat nutriënten. “Een mooie eigenschap van compost is de grote hoeveelheid kalium die het bevat. Wanneer ik compost in het voorjaar toedien, vul ik ineens een deel van de kaliumbehoefte voor mijn aardappelen in”, zegt Michel. Die kaliumgift (een gemiddelde van 10 kg/ton voor GFT-compost) voorkan je heel wat besparen op kunstmest. Compost kan via mineralisatie ook wat stikstof naleveren aan je gewas, ook hierop kan je dus besparen. Nu kunstmestprijzen hoge toppen scheren, zijn die kleine besparingen mooi meegenomen. Ook het effect van compost op de pH verrast veel aanwezige landbouwers. “Compost zorgt ervoor dat ik iets minder moet bekalken”, geeft Michel aan. De zuurbufferende eigenschappen en de calciuminhoud helpen tegen een verzurende bodem. Tot slot geven we nog mee dat compost ook nuttige bodemorganismen bevatten. Die helpen de biologie in je bodem vooruit met bijkomende voordelen naar bijvoorbeeld gewasbescherming.

Figuur 2: Een dosis compost van 15 ton/ha om de drie jaar op een perceel toedienen is een mooie dosis. Je vermijdt een te hoog zoutgehalte en komt niet in de problemen met de mestafzetruimte (bron: BDB SoilCare project)

Misverstanden door gebrek aan voorbeelden in de streek

Michel is een van de landbouwers die zijn eerste stappen zet met compost. Veel aanwezige landbouwers geven aan dat ze compost niet echt kennen en hierdoor wat terughoudend zijn om het te integreren in hun bedrijfsvoering. De aarzeling wordt bij velen nog versterkt door negatieve verhalen die hen ter oren zijn gekomen. Dat compost onkruidzaden zou bevatten is een mythe die meerdere keren wordt aangehaald. Gelukkig kunnen we de landbouwers geruststellen: het composteringsproces zorgt voor hoge temperaturen die zaden afdoden. Hierdoor bevat gecertificeerde compost door VLACO geen levensvatbare onkruidzaden meer. De certificering gaat bovendien gepaard met controles die de kwaliteit van compost garanderen.

Met de zoutconcentratie van compost moet je wel opletten. Vooral gft-compost heeft een hoog zoutgehalte (EC). Wanneer je er hoge hoeveelheden (bijvoorbeeld 45 ton/ha) per keer van toepast, kan dit voor problemen zorgen. Werk daarom met lagere dosissen per keer en werk goed onder. Bij een toedieningsdosis van 15 ton/ha treden er normaal geen problemen op. Als je deze dosis om de drie jaar toepast, kom je bovendien niet in de problemen voor de afzetruimte voor compost.

Tot slot is ook de rijpheid van je compost een aandachtspuntje. Onrijpe compost toepassen voor zaai kan ervoor zorgen dat een deel van de stikstof die je toepast naar de vertering van je compost gaat. Hierdoor vergroot de kans dat je gewas niet altijd voldoende stikstof kan opnemen. Gecertificeerde compost is normaalgezien afgerijpt, maar hier en daar worden er nog problemen mee gerapporteerd. “Koop je compost enkele maanden op voorhand aan. Zo kan je eventueel onrijpe compost nog laten afrijpen op je bedrijf,” geeft Michel nog mee als tip.

- In elk deel van Vlaanderen kunnen we begeleiders inzetten met kennis van het specifieke terrein en de aanwezige sectoren en teelten;
- Onze begeleiders hebben uitgebreide ervaring in het begeleiden van land- en tuinbouwers en het demonstreren van goede praktijken;
- Er is ook academische expertise in het consortium aanwezig, waardoor de B3W-werking continu gevoed wordt met de laatste wetenschappelijke inzichten rond duurzaam bodem- en nutriëntenbeheer.

Op zoek naar nog meer info? Neem dan zeker een kijkje op onze website (www.b3w.vlaanderen.be).